

Uredništvo in upravnništvo:

Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

Naročnina listu:

Celo leto . . . . . 12 K
Pol leta . . . . . 6 K
Četrt leta . . . . . 3 K
Mesečno . . . . . 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 125.

Maribor, dne 28 oktobra 1912.

Letnik IV.

Križ zmagonosen. — Jugo- slovan vstaja.

Z neverjetno hitrostjo se | pode dogodki na Balkanu. Želeji in pričakovali smo, da bo križ zmagonosen, toda vspehi balkanskih držav nas prese- nečajo. Malo več kot teden dni je, kar je vzburnila vojska, a Turčija je že poražena na celi čr- ti, stoji pred razsulum.

Balkanska tla so zgodovinska tla. Nikjer dru- god se ni vršilo toliko svetovne zgodovine, kakor ravno na Balkanu. Vsak kraj, vsaka gora, vsaka reka, vsaka ped zemlje ti takorekoč lahko pove |olg in važen odlomek iz zgodovine. Dogodki pa, ki se odigravajo sedaj na balkanskih tleh, bodo zavzema- li ne le v zgodovini Balkana eno najvažnejših, naj- odličnejših mest. Dnevi, v katerih živimo, so vele- pomembni, historični. Skoro bi rekli, da se prema- lo zavedamo tega, da pri naglici, s katero živimo, ne polagamo dovolj važnosti na dogodke, ki se ravno- kar vrše na našem jugovshodu. Zgodovina se piše v teh dneh, velika in resna, in ne samo zgodovina propadajoče Turčije in zmagujočih balkanskih dr- žav, ampak tudi naša zgodovina. Zmage Bolgarov in Srbov so zmage zatiranih in preziranih nad na- silnim in ohojim nasprotnikom, / so zmage vseh Ju- goslovanov nad vsemi njihovimi tlačitelji. Z zmago nad Turki bo prenehal biti Jugoslovan quantite ne- glegabile, a to ne samo za Turke, ampak tudi za vse druge narode. Velik, močan, zmagovit bo stal pred celim svetom in mu bo povedal, da noče biti za podnožje nikomur več, temveč da hoče biti enako- praven med enakopravnimi, da hoče odločevati svojo usodo sam. |Kakor nekda, tako velja tudi sedaj v polni meri staro geslo: / za krst častni in svobodo zlato! Da, za zmago križa in za svobodo Jugoslo- vanov teče sedaj kri v potokih na balkanskih boji- ščih. Želimo samo, da bi veliki dnevi ne našli malih ljudi. Svařeče in nujno kličemo sedaj ob dvanaesti uri merodajnim činiteljem: / spametujte se, spreglej-

te! Bodočnost Avstrije je na Balkanu, v Jugoslova- nih. Spremenite temeljito in korenito svojo politiko napram njim, drugače: *caveant consules!*

Turčija pred popolnim razsulum. — Skoplje v srbskih rokah. — Odrin pred padcem. — Skader pred padcem. Grki zasedli Kožani.

Kakor bliski / iz jasnega vdarja Turčijo / vda- rec za vdarcem. Komaj se je svet nekoliko oddahnil od začudenja vsled sijajne zmage pri Kirkkilissi — Lozengradu — že prihaja nova, senzacionalna vest: Skoplje se je udalo združenim sr- bsko-bolgarski vojski brez boja. Ob- upani se prijemljejo prijatelji Turčije za glavo in se vprašujejo, kaj je nastalo iz turške armade, kaj se je zgodilo s turškim vojakom. Se v italijansko-turš- ki vojski je delal čast svojemu imenu, je opravičil dober glas, ki ga ima od nekda. Sedaj pa naenkrat popolni debacle. Po svoji hrabrosti slovi turški vo- jaki ne znajo takorekoč več drugega, kakor bežati; priznani generali ne znajo dajati drugih povelj, kot za umikanje. Res, neverjetno veliki so vspehi, ki jih imajo združene države. Še človek, ki jim je želel že od pričetka hitrih in velikih zmag, je presenečen. Kaj takega, kakor se zdaj odigrava pred našimi oč- mi, ni pričakoval nihče. Po dobrem tednu vojske je nekda grozna, še nedažno močna Turčija popolno- ma poražena in oslajljena ter / nudi / najžalostnejšo sliko razpadajočega organizma. Zdi se, kakor da so se Turki vda |i v usodo popolnega uničenja in fata- listično puste, da jih njihov kismet / tira v pogubo. Drugače si skoro ne moremo misliti, da bi naenkrat zgubili vso svojo moč in doživel en poraz za dru- gim.

Če samo suhoparno navedemo zmage balkan- skih držav v zadnjih dneh, vidimo, da je Turčija že pred popolnim razsulum. Kirkkilissam je sledilo Ku- manovo, potem Skoplje, potem Kožani in padec Ska- dra in Odrina se pričakuje vsak čas. Razen tega grozi turški vojski, ki je pri Kirkkilissi zbežala pred Bolgari — Sedan.

Skoplje padlo

Srbska glavna armada, združena z bolgarsko, ki je v krvavi bitki pri Kumanovem porazila turš- kega generala Zekki pašo ter zasedla Kumanovo, je prodirala neprestano dalje proti Skoplju. Pred Skop-

ljem je vse pričakovalo krvavega spopada med obe- ma armadama. Toda čudo. Pred prihodom Srbov se je turška armada umaknila in srbska armada je za- sedla Skoplje brez vsakega turškega odpora. Skop- lje je nehala biti pod turško oblastjo, nad / citadelo ponosno vihra srbska zastava.

Skoplje leži ob reki Vardar / in ob / železnici Mitrovica—Solun in šteje 40.000 prebivalcev, od ka- terih je polovica Turkov in Albancev, ostali so pa Bolgari, Srbi, Grki in / j. Skoplje je glavno me- sto vilajeta Kosovo in je kot tako sedež več provin- cijalnih oblasti. Že od pamtiveka veliko / trgovsko središče kontinentalne orijentne trgovine, je Skoplje še danes nekaj spominek preteklega trgovskega po- mena. Skoplje je dandanes sicer obljudeno, toda ze- lo umazano turško mesto; le evropski del, v katerem se nahajajo poslopja konzulatov, šole in kavarne, še dela izjemo. Staro ime za Skoplje je bilo Skupi, ka- tero je porušil silni potres leta 518 po Krístusu. Na r / zvalinah mesta je postavil / vzhodno-rimski cesar Justinian, premagalec Gotov in Vandalov, novo me- sto, katero se je imenovalo Justinijana prima. Po- zneje je bilo Skoplje pod dinastijo Nemanjidov tudi se- dež carov veliko-srbskega carstva. To so ponosni spomini, ki navdajajo Srbe ravno sedaj, / ko so po stoletjih zopet zasedli mesto, ki / ma za Srbe tako veliko in slavno zgodovinsko preteklost.

Bitka pri Kumanovu.

Po oficijelnih poročilih se je pričela bitka v noči od dne 23. na dne 24. t. m. in je trajala dne 24. t. m. celi dan do večera. |Število turških vojaš- kih čet se ceni na 25.000 mož. Vkljub temu, da so padale kroglice iz turških topov po celim bojnem pol- ju, je vendar naskočila srbska infanterija / turške nasipe z bajoneti v rkah; prišlo je opetovano do boja mož proti možu. Posebno vspešen je bil poseg srbske artilerije v ta boj; / uničila je tri turške es- kadrone. Turki so izgubili nad 5000 mož. Sam pre- stolonastelnik je vodil bitko v neposredni bližini te bojne črte. Tudi kralj je prišel s svojim štabom na bojišče. Med srbskimi vojniki vlada veliko navduše- nje. Pomen bitke pred Kumanovem obstoji v tem, da zamorejo braniti Turki / Skoplje / le / samo / od / ene strani.

O bitki pred Kumanovem / pa prinaša „Jugo- slovska korespondenca“ / iz Carigrada / naslednje avtentično poročilo:

ko mogočen je pač ta zidarski mojster bil, ki je te ogromne stebre nakopičil v tako slikovite dvorane, ki je toliko milijonov biserov natrosil po stenah, da je vse v blešku in sijaju, ki je med velikansko ste- brovje razpel kakor svila tenke zastore / iz / belega marmorja, kdo bi se temu ne čudil, kdo bi ta svet ne ljubil!

O vi, slovenski stariši, govorite vsak dan svo- ji nežni, ljubi deci o svoji domovini, vasi / deci, ki niso videli teh krasot, vzljubili bodo tudi otroci to vašo domovino / in z domovino / vred / turški slovenski materni jezik. Govorite otrokom, da smo lahko po- nosni na svojo staro domovino in otroci bodo le še bolj spoštovali vas, bodo tudi ponosni na domovino svojih starišev in bodo ostali Slovenci.

A še druga misel / se nam / nehote poraja, ko gledamo te krasote narave, namreč misel, kako lep, kako moder, kako mogočen / mora biti pač / isti moj- ster, ki je vse to naredil, sezidal in izumil. Saj, če gledamo majhno žepno uro, koliko umetnosti je v ta- ki mali stvarici združeno, kako pameten je bil doti- čnik, ki je tako uro izumil, koliko neizmerno večji mora še le tisti biti, ki je svet, to svetovno uro iz- umil, naredil in navil, da se še toliko tisoč let ni ustavila.

A glej ga, že stoji za mojim hrbtom urednik s škarnjami, moramo to premišljevanje preložiti za pri- hodnjič.

Za smeh.

Čudno.

Oče: „Moj Lojzeli je še v cvetju mladosti, pa je že tako zrel!“

Zdravnikom v spomin.

Zdravilstvo je najstarejša veda, kajti ljudje so mrli, odkar svet stoji.

PODLISTEK.

Cvetje iz domačih in tujih vrtov.

(Pismo iz Amerike).

Sprevidel sem starega, v trdem delu oslabele- ga slovenskega delavca-trpina v bolnišnici / sv. Jo- žefa. Ko sem bil gotov / s svetim opravilom, prosi me, naj še ostanem / pri njem na verandi drugega nadstropja, kjer je navadno počival / v / naslonjaču. Rad sem ustregel / njegovi želji; gledala sva iz ve- rande visoko nad mestom / na silno hitro naraščajo- če ameriško mesto, na / tisoče začrnelih hiš, na celi gozd tovarniških dimnikov, kateri pričajo, da v teh tovarnah pusti in izgubi na stotisoče Slovencev življenja moč in zdravje, da si zasluzi potreben dro- biž za-se in za svoje.

„Gospod“, rekel je stari delavec, „eno željo še imam v tem življenju, eno iskreno željo, pa še ta se mi ne bo nikoliko izpolnila, / prestal / in / pa preslab sem že.“

„In kak je ta vaša želja?“ / ga vprašam soču- no. —

„Ah, enkrat, samo enkrat / bi / še rad molil v cerkvi na Brezjah, pri Mariji Pomagaj.“

In vroče solze mu tečejo po velem licu.

„Kaj ne, gospod“, nadaljuje, „tam pri Mariji na Brezjah, tam se lahko goreče moli, tam se čuti človek nekako bliže neba, tam gre molilec potašen iz cerkve, zdi se mu, da njegova molitev mora biti uslišana.“

„Kako dolgo že niste bili na Brezjah?“ vpra- šam ga.

„Že 25 let, / a vse še imam tako živo pred oč- mi, kako je tam, / dasi me v drugih rečeh spomin že zapušča.“

Da, sivolasi starček, prav iz srca si mi govo- ril, naših prelepih slovenskih krajev, naših belih cerkvic, naših božjih potov verno slovensko srce še tudi v tujini in tudi čez 25 let ne more pozabiti. In gledala sva po mestu vse polno cerkvenih zvonikov, veliko je tu katoliških cerkev, kjer se moli isti Bog in časti ista presveta Devica, a zapovej človeškemu srcu, če moreš; žene te tja v kraje tvoje mladosti, žene te nazaj / v ožjo domovino tvojo, tja k Mariji- nim cerkvam, polnim poezije / in slovenske pobožno- sti. Nisem hotel uničiti te koprneče želje sivolasemu bolniku z naukom: „saj tu lahko ravno tako moliš k Bogu in častiš Marijo“, to je vsakemu katoličanu itak jasno, o, imej to vročo željo v svojem srcu, saj je to tvoje koprenjenje, ta klic tvojega srca tudi mo- litev, tudi češčenje preblazene Device.

Kako bi tudi dober, veren Slovenec mogel po- zabiti na kraje, kakor je Bled, božja pot na Brez- jah, Postojnska jama, Trsat itd. Koliko ste preho- dili že sveta, a lepših krajev niste našli nikjer. Ne bom vam našteval vse lepe izreke / naših / pesnikov Prešerna, Gregorčiča in toliko drugih / o lepoti slo- venske domovine, saj so vam skoro vsem znane še pesmice o otoku Bleškem, ki je / „klič nežneški“, o kraju, ki ga ni para na Slovenskem, ker je „poč- ba raja“, o „planinskem raju“, / ki ga ni mogel po- zabiti pesnik Gregorčič, da, zdi se ti res, če stojiš ob bregu Blejskega jezera poletnega solnčnega dne, kakor bi bil ljubi Bog / vzal kos neba / in bi ga bil presadil na zemljo.

In vi štajerski rojaki, ali ste vi že videli kaj lepšega, kakor je Savinjska dolina s svojimi livada- mi in bistro Savinjo, ali ste videli kaj podobnega, kakor so Solčavske planine s svetovnoznano Logar- jevo dolino in s slapom pod Rinko, kjer so združene vse krasote narave?

In če gremo na Kranjskem / pod zemljo / v Po- stojsko jamo, nehote vam vskipi iz srca vsklik, ka-

Zekki paša je bil pred Kumanovem popolnoma poražen. Vse druge verzije in zavijanja iz Carigrada ne pomagajo nič. Turške vesti o kakem vsehlu Zekki paše so le v toliko resnične, ko se gre le za neki manj pomembni delni vspeh srbsko-turškega spopada. Sicer je bila res armada prestolonaslednika pri prvem spopadu od turške armade potisnjena nazaj, toda pravočasno so ji prišle na pomoč bolgarske čete, ki so rešile položaj. V skrajnem neredu se je umaknil Zekki paša. Žrtve so na obeh straneh zelo velike. Srbsko-bolgarske čete so se utaborile v Kumanovi.

Stalni bojni korespondent dunajske „Reichspost“ v glavnem bolgarskem taboru piše dne 26. oktobra svojemu listu tako-le:

Turška armada pred Odrinom pred popolnim porazom. Turški vojski že grozi Sedan.

Operacije bolgarske armade, stremijo po obkoljenju in popolnem uničenju turške armade ob Marici. Popolni vojni vspeh bolgarske armade naj ustvari še pred morebitnim političnim, vmeševanjem velesil daleko dozorelo situacijo. Bolgarska armada zasleduje z vso vehemenco pri Lozengradu poražene turške čete. Četam je bil po tolikih naporih dovoljen le kratek in neobhodno potreben oddih in počitek, da so lahko izpopolnile svojo municijo in provijant. Do slehernega moča je vse prepričano, da je sedaj treba zastaviti vse sile, da se popolnoma uniči poraženo turško armado. Nagla dejanja so sedaj prvi in glavni smoter. Turčija se ne sme oddaljiti, ne sme se ji pustiti toliko časa, da bi dobila novih ojačenj, napravila nasipe ali da bi odpoklicala svojo armado pred Carigrad. Nihče ne verjame tukaj, da bi bilo sploh mogoče, da bi bila Turkom sreča mila. Gre se edino le za poslednji udarec. Moralna samozavest bolgarskih čet je v zadnjih dneh mogočno narasla. Smatrajo se za nepremagljive in so sedaj za Turke tudi v resnici nepremagljivi.

Armada bolgarskega generala Dimitriewa prodra sedaj proti reki Ergeni v široki fronti. Desno krilo koraka ob obeh straneh črte Jenidze-Baba Eski, zahodna kolona pa koraka proti Havzi. Večji del armade je že prodrl do črte Jeniköj-Havza. In srednje kolone, ki so prodirale v smeri Baba Eski-Lile Burgas, je odpor trdnjave Lozengrada nekoliko zadrževal, toda dospele so že do Kovaklija in do gozdov ob južni strani Lozengrada.

Kolone levega krila, ki so popolnoma razpršile turške čete na begu iz Lozengrada, so izvršile že velik obrač čez Bunar Hizar, Nizo in Saraj proti cesti Lile Burgas-Korlu in bodo že jutri stale pred levo flanko glavne turške armade. Večji del one turške armade, ki se je po porazu pri Lozengradu umikala proti jugu na Baba Eski in Lile Burgas, se je prirnil do severne železnice proge. V Korju, Cerkeskeju in Strandži imajo Turki močne posadke. Na nje in proti Midiji pa korakajo bolgarske kolone. Namen bolgarskega generalnega štaba je ta, s prodiranjem vzhodnega krila popolnoma odrezati turško armado od Carigrada in jo po istočasnem napadu od zahodni strani sem potisniti proti morju — do kapitulacije. Splošen napad se vrši v najkrajšem času in katastrofalni poraz turške armade se smatra tukaj kot neizogiben.

Tudi padec Odrina je le še vprašanje časa. Največje vspehe imajo Bolgari na severno-vzhodni in južno-zahodni fronti. Na severno-vzhodni fronti je padec skupine Arnaukoj vsak čas pričakovati, vsled česar bo severna fronta pretrgana, cela bojna črta odprta in tudi močna pozicija Katakda, ki jo že sedaj obstreljuje težka bolgarska artilerija, za hrbtom zavzeta.

Da je napad na Odrin od južno-zahodne strani krič, in da se zabrani turškim četam umikanje ob obrežju reke Marice in Dimotike, je prodrla močna bolgarska kolona po dolini Arde proti železniški progi in je zasedla Sapuntatar in Cmirler. Tudi umikanje turške armade proti Carigradu je onemogočeno, ker so že prodrla bolgarske kolone do Skenderkoja.

Operacije proti Odrinu in proti turški armadi pred Odrinom bodo v teku prihodnjega tedna končane in na vrsto pride drugi operacijski cilj — Carigrad.

Napad na Odrin. — Mesto gori, pade v najkrajšem času.

London, dne 26. oktobra: Reuterjev biro prinaša iz Zofije naslednjo vest: Glasom privatnih brzojavk iz okolice Odrina je bolgarska artilerija zaglala del mesta Odrina. Bolgari so zavzeli tri forte in sicer fort Laraš, kjer so vjeli 1800 Turkov, fort Havaras in fort Sufilar in železniški kolodvor pred mestom.

V javnosti prevladuje mnenja, da ne bodo sistematično Bolgari oblegali Odrina, ampak da ga že bodo z naskokom vzeli na isti način, kakor so zavzeli Lozengrad. Odločitev pade v najkrajšem času.

Grki zmagovito prodirajo.

Grška armada pod poveljem prestolonaslednika Konstantina je po padcu Serfidže prodirala do turške utrdbe Kočani, katero je dne 26. t. m. tudi zasedla. Prebivalstvo, ki je večinoma grške narodnosti, je grške čete sprejelo z velikim navdušenjem. V tamošnji katedrali je grški metropolit opravil prvič molitve za zdravje grškega kralja in grške slavne armade.

Druga grška armada pod poveljem generala Sapuntakisa je pa zasedla istega dne Philippardes, Luros in Strebino. Turške čete so zbežale proti Janini, pustivši za seboj mnogo streljiva in živil.

Skader pred padcem.

Južna kolona pod poveljem črnogorskega generala Martinovića je že zasedla vse višine zahodno od Taraboša. Ko se posreči Črnogorcem spraviti svoje težke topove za obleganje na primeren kraj, odkoder bodo mogli vspešno obstreljevati Taraboš, se bo morala umakati posadka. Na severno-vzhodni strani Skaderskega jezera je prodrla kolona črnogorskega prestolonaslednika do Vrače in se nahaja torej komaj pet kilometrov proč od turške utrdbe Štoja, ki leži na severni strani Skadra. Iz črnogorskih težkih topov že neprestano bruha kroglice na turške utrdbe in na skladišča ob vzhodni strani mesta. Le ena kroglica je padla v sredo mesta. Na povelje črnogorskega kralja so označeni artileriji tisti predmeti in deli mesta, ki se ne bodo obstreljevali.

Mesto Skader je obkoljeno od vseh strani. V okolici Taraboša se bijejo neprestano boji. Padec Taraboša in kapitulacija Skadra se pričakuje v najkrajšem času.

Sijajna zmag pri Kirkkilissi.

Naj podamo čitateljem še nekaj podrobnih poročil o krvavih bojih pri Kirkkilissi:

Francoski publicist Naudeau se izraža o veliki zmagi Bolgarov pri Kirkkilissi sledeče: Vs. Evropa mora priznati, da je vodstvo turške armade že strahovito pomamljivo. Turčija sama ne upaj, da bi turška armada dosegla kje na Balkanu kake važne vspehe. Najmanj pa pričakuje vodstvo turške armade, da bi se mogla totalno poražena turška armada postaviti v bran zmagovitim in zmagepijnim bolgarskim četam. Po njegovem mnenju bo prodirala bolgarska armada neprenehoma in brez večjega odpora naravnost proti Carigradu.

Naudeau, ki se nahaja v prvih vojnih pozicijah Bolgarov, pravi, da je zavladala v turškem glavnem taborišču grozovita panika. To poročajo turški vjetniki. V bolgarskih glavnih taboriščih pa se dogajajo ginljivi prizori. Častniki se objemajo in si čestitajo, da so sodelovali v historičnem boju proti Lozengradu. Vojaki, ki so pred par urami brez usmiljenja gospodarili s svojimi bajoneti v turških vrstah, se jočejo ginjenja ter v samozvesti prepevajo bolgarsko himno: „Carigrad je naš“ in „Šumi Marica“ ob bregovih okrvavljenih Marice.

Drugo poročilo pravi: Turška armada se je po zavzetju Kirkkilisse umaknila v divjem begu proti Bunar Hisarju. Ko se je posrečilo Bolgarom predrati turške čete, ki tvorijo severovzhodno armado med Lozengradom in Odrinom, ni mogoče več zadrževati bolgarskega prodiranja proti Carigradu.

Bolgarom se je posrečilo potisniti desno krilo turške armade proti vzhodu in proti Črnemu morju. Bitka pri Lozengradu se je vršila s strahovito besnostjo. Ta bitka je zahtevala nepopisno velike žrtve na obeh straneh ter je končala s popolnim derutom turške armade. Le malo kriti od turške artilerije so se Turki v divjem begu, pri katerem so jih Bolgari razpršili na vse strani, umaknili iz svojih pozicij.

Govor se tudi, da je padlo v tej bitki 16.000 Turkov.

Uradno se poroča: Bolgari so pripravili glavni napad na Lozengrad z nočnim napadom. Ko se je začelo svitati, so začeli Bolgari obstreljevati mesto, ki je začelo tekom ene ure goreti na več krajih. In polki, ki so se bližali ob cesti Trnovo-Kirkkilissa čez Kratovo in Raklico, so napadli trdnjavo Demindžo ter so jo po kratkem, a strahovito krvavem boju zavzeli. Med tem so druge kolone zasedle vzhodne holme pri Jundati. V tem trenutku so se umaknili Turki proti Bunar Hisarju.

Istočasno pa so zastavile bolgarske čete tem turškim vojem pot proti Carigradu. Vnel se je tako strahovit boj, da jih je malo v celji zgodovini. In splošno so se borile čete oko v oko z bajoneti. Opetovano so bolgarske čete omahovale in že so se začele umikati. Toda nove čete, ki so vpadle v boj, joče vrste, so jih potegnile s seboj naprej ter se je posrečilo Bolgarom po večurnem klanju zavzeti vse turške pozicije.

Ob 10. uri dopoldne so vdrla prve bolgarske čete od severozahodne strani v Lozengrad. Vnel se je poudčen boj, ki je trajal nad eno uro. Končno je bil ta boj odločen ter so zmagale z devovo hrabrostjo se boreče bolgarske čete. Bolgari so bili gospodarji mesta. Kljub temu, da je bilo bolgarsko vojaštvo do skrajnosti izmučeno, je vendar z velikim samozatajevanjem začelo prodirati za turškimi četami, ki so se v neredu umikale.

Bolgarskim četam, ki so stale že 36 ur neprestano v bližini turških pozicij, se je posrečilo prodreti skozi bežeče turške voje in odrezati turško armado iz Lozengrada od Odrina.

Bolgarskim četam, ki so prihajale od Črnega morja, se je posrečilo zapreti tudi bežečim Turkom pot proti Carigradu. Turške pozicije pri Odrinu so popolnoma izgubljene.

Dunaj, dne 25. oktobra: V vojaških krogih je napravilo zavzetje Lozengrada od bolgarske armade strahovito uničujoč vtisk. Lozengrad je bil moderna trdnjava, kakor jih imamo le malo v Evropi. Splošno so sodili, da Lozengrada ni mogoče zavzeti.

Splošno sodijo v diplomatičnih krogih, da bo

balkanska vojna že v prihodnjem tednu v prilog balkanskim državam končana.

Prejšnje bitke pri Odrinu. „Agramer Tagblatt“ prinaša nastopne, ravno v sedanjem razburjenem času velezanimive zgodovinske reminiscence:

Polja okoli Odrina, mesta Hadrijanovega — ker je ta rimski cesar mesto olepšal in je razvil, ter je zato dobilo po njem svoje ime Adrianopol — prvikrat pozorišča krvavih odločilnih bojev zgodovinskega pomena. Naslavnejša je velika bitka dne 9. avgusta 378 po Kristusu, kjer je arjanski del zapadnih Grkov premagal izdajalskega vzhodno-rimskega cesarja Valensa. Cesar je na begu poginil. V letih 1189 do 1190 je tu prezimovala viteška vojska cesarja Barbarose na svojem križarskem pohodu v Orijent. Poldrugo stoletje potem, leta 1205, je bolgarski kralj Johannes premagal vojsko Balduina, cesarja Romanije, kakor so po osvojitvi Carigrada „latinski križarji“ imenovali vzhodno rimsko-grško cesarstvo, ki pa je le malo časa živelo. Cesarja Balduina samega so sovražniki vjeli in je tudi umrl v ujetništvu.

Na to zmago svojih prednikov naj mislijo Bolgari sedaj, ko njihova vojska zopet stoji pri Odrinu nasproti vojski cesarskega vladarja v Carigradu, kar more ojačiti njihovo zmagovestnost. Poldrugo stoletje pozneje je vihrala zastava preroka (Turkov) nad griči in livadami odrinskimi.

Leta 1361 je Murat vzel mesto z naskokom in je bilo od leta 1366 do padca Carigrada, leta 1453, evropska rezidenca sultanov. Dne 20. avgusta 1829 je ruski maršal Djebič-Zabalkanski po hudem boju zasedel mesto, ki so je Rusi zapustili še le po miru odrinskem, sklenjenem po pruski intervenciji med Turčijo in Rusijo. V krimski vojni 1854 so Francozi zasedli mesto za nekaj časa. Dne 21. januarja 1878 so Rusi vnovič zasedli mesto in je obdržali v svoji oblasti do podpisa premirja dne 31. januarja.

Isa Boljetina ubit. Belgrad, dne 25. oktobra: Isa Boljetina, že znani albanski četaš, je bil ubit. Padel je glasom poročil s srbske meje, v boju. Turška poročila pa vedo, da so poslali mohamedanski Arnavti k njemu odposlanstvo, ki ga je hotelo pregovoriti, da prestopi v njihov tabor. Med pogajanjmi so ga baše za hrbtom zaklali.

Nemški listi pa poročajo, da je Iso Boljetina umoril general Živković sam. Isa Boljetina se je namreč med posvetovanjem z generalom Živkovićem izrazil, da hoče zapustiti srbsko stvar. Vsled tega je general Živković zagrabil za revolver ter ustrelil Iso Boljetina.

Pod zaščito Anglije.

Carigradski dopisnik londonskega „Daily Chronicle“ je imel razgovor s sivolasim turškim državnikom Kiamil pašo, ki je izjavil:

„Noči nasprotniki stopajo v areno proti Turčiji. V kratkem bomo morali prositi Anglijo, naj nas ščiti njena močna roka, da nas popolnoma ne razdrobe. Uverjen sem, da je slavna humaniteta Evrope mršva in so jo nadomestili z okostnjakom. Nadejamo se, da ostane Angleška zvesta svoji sijajni preteklosti in bo neomajano stala ob naši strani spričo nacionalne nevarnosti, ki se nam je približala. Če smo prisiljeni bojevati se z združenimi balkanskimi državami, je Anglija v družbi z drugimi velesilami gotovo dovolj močna, da straži, da ostane bojišče čisto in Turčije ne napade še kdo drug. In kot star mož, ki stoji z eno nogo v grobu, povsem resno izražam svojo uverjenost, da bo balkanska vojna le predigra za velikanski boj, ki bo poplaval vso Evropo.“

Karteli in državni zbor.

Boj proti kartelom postaja vedno zanimivejši. Prvotno so se izrazile vse večje stranke v zbornici proti kartelom; sedaj se pa vidi, da imajo resno voljo, izvojevati boj proti kartelom edino le agrarci. Posebno za obrtništvo je nastal do cela nerazumljiv položaj. Vodja obrtnikov in rokodelcev, poslanec Einspinner, je pred meseci izjavil na posvetovanju glede kartelov, da se rokodelstvo in obrtništvo približuje veliki industriji. Kako zamore zavzeti Einspinner tako stališče, je vendar čudno, ker je znano, da uničuje ravno velika industrija obrtnike in rokodelce. Upamo, da bo obrtništvo tudi spoznalo kmalu osebne ambicije Einspinnerjeve.

Pododsek gospodarskega odseka je razpravljal to vprašanje v 13 sejah, toda ni prišel do nobenega zaključka, ker so ovirali vsak dosleden sklep vlada in zastopnik veleindustrije dr. Licht. Pododsek je sestavil nato poročilo, ki je brez pomena, dasi je priložil poslanec dr. Krek docela izdelan zakonski načrt. Na podlagi poročila se naj vpraša zbornico za mnenje, če naj predloga vsebuje poleg določbe, da se uvede register in se primora podjetja, da izkažejo svoje poslovanje, tudi postavno postopanje proti škodljivim vkrepom raznih kartelov. V petek se je posvetoval gospodarsko-narodni odsek o tem vprašanju. Poslanec dr. Verstovšek se je odločno upr. nečutenemu zavlačevanju tega vprašanja in razkrinkal vladjo in zlasti dr. Lichta kot zastopnika veleindustrije. Zbornica mora pokazati po mnenju dr. Verstovškega, da hoče vstreti volji in zahtevi volilcev in se z zakonom vpreti kartelom. Zbornica mora skleniti zakon, če tudi vladi ni po volji. Žal je le, da se zlasti zastopniki nemških strank nočejo lotiti resno tega vprašanja.

Politični pregled.

Štajerski deželni zbor

V sobotni številki graške „Timespost“ čitamo sledeče:

„Slovenski Narod“ prinaša iz Ljubljane vest, da namerava vlada storiti še en poskus, da spravi štajerski deželni zbor do delazmožnosti. Vlada bi se naj bila dolžila, sklicati deželni zbor v najbližnjem času in sicer med zasedanjem delegacij v Budimpešti. Ta vest ljubljanskega lista je seveda apokriifa, in čitatelji „Slovenskega Naroda“ sami ne bodo verjeli, da bi prišel štajerski deželni zbor, ki vsled obstrukcije slovenskih poslancev že tako dolgo časa nič ne dela, ravno sedaj med zasedanjem delegacij do delazmožnosti. Vsa upanja, spraviti deželni zbor štajerski do delazmožnosti, so takorekoč izgubljena. To so naposled zopet dokazali pogovori, ki so se vršili te dni na Dunaju povodom otvoritve državnega zbora.“

Državni zbor.

V petkovi seji se je brez posebnega zanimanja nadaljevala budgetna debata, katere izpolnjuje dnevni red tudi današnje seje in bo še le v sredo, ali v četrtek končana. V novembru pred 8. bržčas ne bode nobene plenarne seje, ker se odpre delegacij v Budimpešti dne 5. novembra in se dne 6. in 7. novembra vrši posvetovanje delegacijskega odseka o proračunu našega/zunanjega ministristva.

Državni proračun za leto 1913.

Finančni minister je predložil državnemu zboru proračun za leto 1913, ki izkazuje skupno potrebsino v znesku K 3.137.202.566, in skupno pokritje v znesku K 3.137.481.539, torej prebitka K 278.973. A vendar je v resnici tudi ta prebitek le na papirju. Pred vsem so morali vspostaviti ravnotežje bilance s tem, da so postavili med dohodke preostanek iz leta 1911 v znesku K 42.448.000. Iz tega sledi, da niso mogli sestaviti proračuna, ki bi mogel z rednimi dohodki pokriti tudi redne izdatke. Iz proračuna nam torej dejanski že gleda nasproti očividni primanjkljaj.

Poleg omenjene svote pa je v proračunu tudi svota 130.000.000 K, ki se najamejo kot novo posojilo za železniške gradnje in nabavo železniškega prometnega parka. To bo zopet zelo neugodno vplivalo na državno rento, ki stoji že sedaj na nivoju turške državne rente.

V primeri z letom 1912, ko so stroški proračunjeni na K 3.049.416.394, izkazuje ta proračun K 87.786.172 večjo potrebsino. Pokritje izkazuje K 157.391.195 več dohodkov, nego proračun za leto 1912, ko so dohodki proračunjeni na K 2.985.090.344. Na posamezna ministrstva razdeljeno so se izdatki pomnožili okroglo v milijonih kron: za skupne zadeve 16,8, ministrstvo notranjih zadev 3, ministrstvo domobranstva 7,4, naučno 8,3, finančno 4,3, trgovinsko 0,0, železniško 42,5, poljedelsko 1,3, pravosodno 1,3, javnih del 4,7, pokojnine 6,5.

Za trgovinsko ministrstvo je proračunjenih K 9.000.000 manj izdatkov. Med temi izdatki pa ni vračunjena svota 20.000.000 K za novo telefonsko omrežje.

Večji dohodki so proračunjeni pri finančnem ministristvu na 84.000.000 K in pri železnicah na 40.000.000 K. Ako pa večna na Balkanu ne bo hitro končana, ali če pride celo do kakih evropskih komplicacij, je gotovo, da izostanejo toliko pri enem, kolikor drugem proračunjeni večji dohodki.

Na vsak način številke tega proračuna ne kažejo nič dobrega.

Naše prireditve.

Sv. Martin pri Vurbergu.

Včeraj, dne 27. oktobra, se je vršil v Amrovi gostilni gospodarski shod, katerega je sklicala Osrednja zadruga v Mariboru. Shod je bil dobro obiskan; zbranih je bilo lepo število odličnih naših somišljenikov. Otvoril in vodil je shod domači župnik častiti gospod Lajnšič.

O živinskih cenah, o sejnih in skupni prodaji živine je govoril Fr. Žebot iz Maribora. Zborovalci so z veliko pazljivostjo sledili govoru in so izrazili željo, da bi se večkrat priredila taka gospodarska zborovanja s poljudnimi predavanji. Po shodu se je razvil razgovor o raznih važnih gospodarskih zadevah.

Raznoterosti.

Okrožni zadrugi shodi se vrše: V četrtek (dne 31. t. m., ob 2. uri popoldne v Ivorani okrajne hranilnice v Kozjem. V nedeljo, dne 3. novembra, ob 11. uri predpoldne, v prostorih izobraževalnega društva v Loki pri Zidanem mostu. V nedeljo, dne 10. novembra, ob 11. uri predpoldne, v prostorih hranilnice in posojilnice v Žičah. Vse zadruge se pozivajo, da gotovo pošljejo k shodu vse člane narčstva in nadzorstva, ker se bo razpravljalo o raznih za razvoj naše zadrugne organizacije velevažnih vprašanjih.

V konkurz je prišel mariborski trgovec Hans Pucher. Za komisarja konkurzne mase je imenovan višjesodni svetnik dr. G. Wokaun, za upravitelja pa odvetnik dr. Possek.

Zahvala. Dne 22. t. m. je imel lavantinski škofski odbor za evharistični kongres na Dunaju svojo sklepno sejo. Med drugim je sklenil izreči najiskrenejšo zahvalo: preblagorodnemu gospejnemu in moškemu podočooru lavantinske škoije za praprave k evharističnemu kongresu, nadalje vsem velečenjem gospodom duhovnega in svetnega stanu, ki so se v kateremkoli oziru trudili za kongres, bodisi z agitacijo, ali z nabiranjem doneskov, ali z razpečevanjem pristopnic in vozni listkov, ali z vstrajnim in modrim vodstvom po Dunaju. Vsem skupno in pa vsakomur posebej kliče odbor prisrčni: Bog plači!

„Štajerc“ drži s Turki. Ker sovražijo nemškutarji smrtno vse kar je slovanskega, je umevno, da drži sedaj v balkanski vojski njihovo glasilo — ptujski „Štajerc“ — s Turki. Temu glasilu šnopsarjev so krvoločni Turki, ki so stoletja mučili kristjane, naenkrat najboljši in najplemenitejši ljudje. Ker pa dobivajo Turki samo batine, si mora njih prijatelj „Štajerc“ turške zmage izmišljevati. Tako pride, da med tem, ko cel svet ve, da so Turki na vseh bojiščih poraženi, „Štajerc“ piše, da Turki zmagujejo. Neodpustno je, da „Štajerc“ tako vleče in farba svoje čitatelje. Pa nemškutarji itak drugega ne zaslužijo.

Slovenski občinski odbori, posnemajte! Vseh 18 odborikov naše obmejne slovenske občine Selnice ob Muri je pri odborovi seji v nedeljo, dne 27. t. m., kupilo vsak po eno srečko „Slovenske Straže“. Naj bodo naši vrli obmejni občinski odborniki zgled drugim slovenskim občinskim odbornikom. Naj velja prihodnje dni geslo: Vsak slovenski občinski odbornik mora kupiti vsaj eno srečko „Slovenske Straže!“

Česko katoliško dijaštvo gre krepko naprej. Imelo je letošnje počitnice dva velika sestanka. Na Češkem v Kraljevem Gradcu in na Moravi v Kromerizu, kjer je rešilo celo vrsto važnih vprašanj, organiziralo je celo vrsto lepih skupnih počitniških izletov, priredilo tekom velikih počitnic štiri duhovne vaje, zlasti za višje razrede srednjih šol v Pragi, v Kraljevem Gradcu, na Velehrađu in v Brnu. Vseh posameznih nastopov nam ni moč našteti. Zadrželi so tudi snovati lastna podporna društva ter so dosegli s praškim že lepih uspehov. Da so se udeležili evharističnega kongresa na Dunaju ter našega jugoslovanskega sestanka v Ljubljani, je že znano. Videti je, da so zrastle nasprotnikom že čez glavo, i kar se tiče trdnosti visokoškolskih društev in moči srednješkolskih organizacij. Zlasti pa jim je izborna urejevana „Studentska Hlička“ z aktualnimi članki, obširnimi informacijami in lepim literarnim „Jitrom“ lahko v ponos. Kdo je bolj vesel tega, kakor — mi. Po „Zori.“

Liga za moralno vzgojo. (Prad. IV. 4.) V Parizu je ustanovila nedavno tega mala četa ljudi pod vodstvom pastora Wagnerja Ligo za moralno vzgojo, da bi na ta način povzdignili v Franciji moralno silo in voljo. Fakt sam na sebi je kaj žalostna priča sedanjih francoskih razmer; vzrok visoka stopnja demoralizacije. Na drugi strani je v toliko razveseljiv, ker kaže, da so se tudi tam začeli zavedati potrebe po reformi. Koliko uspehov bo pa liga imela, je seveda drugo vprašanje. Zakaj, moralna vzgoja, utrditev značajev, se ne doseže potem umetnega pristiljenega moralizovanja in kar je glavno — temelj je čisto zgrešen. Namesto da bi postavili to delo na podlago krščanske vere, jo še celo pobijajo. Čudni pojmi. Po „Zori.“

Štajersko.

Maribor. Umrli je v petek, dne 25. oktobra v Gradcu v bolnišnici usmiljenih bratov gospod Gašp. Dolenc, vpokojeni postajenačelnik južne železnice. Rajni se je o priliki evharističnega kongresa na Dunaju hudo prehladil in je podlegel bolezni. Gosp. Dolenc je bil naročnik našega lista, član podružnice „Slovenske Straže“, uč Vincencijeve konference ter je bil sploh vnet katoliško-narodni mož. Pogreba, ki se je vršil v nedeljo, dne 27. oktobra, v Gradcu, so se udeležili mnogi prijatelji pokojnikovi iz Maribora. Svetila mu večna luč!

Maribor. Janez Ogrizek, kelavec pri stavbi novega mosta v Mariboru, je padel v soboto dne 26. oktobra popoldne več metrov globoko v kanal in se je na glavi, kakor tudi na rokah zdatno poškodoval. Ranjenca so takoj odpeljali v bolnišnico.

Maribor. (Slovensko gledališče.) V nedeljo, 3. novembra, se predstavlja „Mati.“ Drama v treh dejanjih. Spisal Franc Ks. Meško. Režija: Marjan. Sodeluje orkester Glasbenega društva. Blagajna se odpre ob pol 7. uri. Začetek točno ob pol 8. uri. Prihodnja predstava v nedeljo, dne 17. novembra 1912, ob pol 8. uri zvečer: „Čarovnica pri jezeru“ ljudska igra.

Kamnica. Franciška Pavha, delavka pri gospodu Marinšku v Kamnici, je v sredo popoldne hotela iti v klet, pa je že na prvi stopnici padla in si je strla desno roko. Pavha je šla sama v Maribor, kjer so ji na rešilnem oddelku obvezali roko in potem poslali v bolnišnico.

St. Ilj v Slov. goricah. V Cirknici je danes dopoldne ob 10. uri umrl zadet od kapi gospod Ivan Princ, posestnik, kovaški mojster in občinski odbornik, star 64 let. Pretresla je šentiljske Slovence ta novica, saj je bil rajni eden redkih stebrov obmejne slovenstva. Rajni Princ je bil res mož, da malo takih. Značajan, veren in naroden. Priljubljen je bil

povsod. Svetila rajnemu večna luč, vrli družini pa naše iskreno sožalje. Pogreb bo v sredo ob 8. uri zjutraj.

St. Ilj v Slov. goricah. Polanec, lončar v Zg. Črnišinah, rodom iz okolice Ptuja, ki vsako nedeljo in sejmski dan prodaja svojo lončarsko robo v St. Ilju preč cerkvijo, je bil dne 20. t. m. izvoljen za podnačelnika šulferijske podružnice v Črnišinah. Mož ima v St. Ilju celo v cerkveni hiši svojo zalogo in prodaja svoje skleda, lonce in ponve izključno le Slovincem. Gotovo mu bo ljubo, če mu bi odslej iste kupevali nemški gornještajski todlini.

St. Ilj v Slov. goricah. V nedeljo, dne 10. novembra vsi v Slovenski dom na Slomškovo slavnost „Slovenske Straže“! Slavnost bo lepo urejena. Govoril bo gospod dr. Hohnjec iz Maribora. Šentiljčani in sosedje! Glejte: Iz Strasa, Spielfelda, Svečine, Maribora, Omureka, Črnišin silijo v našo czemlje šulferinovci in sūdmarkovci. Združujmo se tudi mi obmejni Slovinci tesneje. Vsi na Slomškovo slavnost!

Ceršak. V Črnišinah onstran Ceršaka ob Muri so v nedeljo, dne 22. oktobra, nemški prenapetneži osnovali podružnico šulferieina. Ustanovitelj je pa vaški krčmar Konrad, ki pri svoji kupčiji prav rad pride dobička iskat tudi v našo župnijo, posebno v Ceršak. Ta mož je pravil zborovalcem o divjaštvu Slovincem in o šoli, v kateri se baje nahajajo Nemci v St. Ilju, Ceršaku, Selnici itd. Slavnostni govor je imel potovalni učitelj nemškega šulferieina, uradnik (!?) južne železnice na Pragerskem David Höbling. Ta človek je navduševal nerazsodne nemške poslušalce za boj proti Slovincem in rekel, da morajo začeti Nemci boj s Slovinci, kakor Turki z balkanci. Govornik je kazal na bližnji višavi se nahajajočo slovensko vas Ceršak ter je rekel: „Diese slovenische Felsburg muss noch in kurzer Zeit von Deutschen genommen werden.“ Prijatelji, Nemci, na to boste še pač celo večnost čakali. Ceršak je naš in bo še tudi dalje naš ostal. Govoril je še tudi trgovec Pucher iz Strassa, to je tisti mož, ki svojo železnino in drugo blago v tako sladkih besedah ponuja Slovincem iz St. Ilja, Ceršaka in Selnice ter Svečine. Tudi ta je imel na jeziku le neprijazne besede zoper Slovence. Za načelnika podružnice je izvoljen krčmar Konrad. Ob koncu so „Joklani“ zapeli „Die Wacht am Rhein.“ Dolžnost naša je, da se še bolj trdno oklenemo naše podružnice „Slovenske Straže“ v St. Ilju. Saj smo že od vsen strani obdani od podružnic nemškega šulferieina in pa — Südmarke.

Mozirje. (Ponesrečen dryar.) V gozdu posestnika Sernjaka v St. Lenartu pri Gornjemgradu je podiral dryar Franc Doler dreve. Nekemu padajočemu drevesu se pa ni mogel ogniti. Padlo je čez njega in ga smrtnonevarno poškodovalo. Dvomijo, da bo okrevail.

Smarje pri Jelšah. (Požar.) Pri posestniku M. Drobneju v Dvoru je zbruhnil dne 16. t. m. požar, ki je uničil celo gospodarsko poslopje z vsemi spravljenimi pridelki. Zgorelo je tudi pet glav živine in sedem svinj. Škode je okrog 10.000 K. Nekaj je pokritega z zavarovalnico. Ogenj je najbrže nastal vsled neprevidnosti z lučjo.

Kapele pri Brežicah. V noči od 22. na 23. oktobra so vlomili do sedaj še neznani tatovi v trgovino Janeza Vidmarja. Imeli so prav tatinsko srečo, da jih ni nihče zapazil tik okrajne ceste pri težavnem vltomu skoz močno ograjeno oajno. Zbrali so si potem lepo brez računa blago, kakor si ga je le vsakteri želel: sukna za moške obleke, razne robe za žensko krilo, sladkorja, kave in najboljših smodk. Potem so se lepo tiho poslovili ter iz samega veselja, da so tako srečno in po ceni odkurili, vlomili še v tik cerkve stoječi leseni vinski hram Antona Kelharja ter si tam pri sodu, zopet brez računa, dušo privezali in strah poplahnili. Nekaj sto korakov ob cesti dalje so si še med potom sposodili pri neki hiši nedeljsko moško obleko, ki se je pod kapom sušila — in neznano kam odkurili. Vse želi drzne zmogivce bližje spoznati, posebno orožniki.

Šoštanj. (Zadušeni otrok.) Posestnica Marija Oblak je te dni šla delat na polje. Doma je v postelji pustila spečega triletnega otroka ter ga pokrila z zglavniki. Ko je prišla domov, je našla otroka mrtvega v postelji. Otrok se je med zglavniki zadušil.

Svečina. Jurij Muhič, viničar pri posestniku Lebarju v Viličkem vrhu, je v četrtek pomagal ajdo mlatiti. Po neprevidnosti je zašel z desno roko v mlatilni stroj, kateri mu je odtrgal desn kazalec. Muhič je odšel v bolnišnico.

Rečica ob Sv. Vinji. Dne 25. oktobra se je vršila v naši občinski pisarni volitev novega župana, in je bil soglasno izvoljen gospod Franc Golčnik, po domače Rogelc, iz Rečice, ki je obče znan kot dober in vesten gospodar. Za namestnika je izvoljen gospod Franc Rakun in za svetovalec gospod Fr. Stiglic, Matija Jeraj in Anton Turnšek. Želim, in smo o tem tudi popolnoma prepričani, da bo novo zastopstvo po začrtani poti delovalo v splošno korist, blaginjo in napredek ljudstva.

3. november posvečen prodaji srečk Slov. Straže. Nedelja, dne 3. novembra naj velja za vsakega našega somišljenika in somišljenico kot dan za splošno prodajo srečk Slov. Straže. Posebno mladina pojdi na delo! Srečke se naj po več skupno naročajo pri Slov. Straži v Ljubljani ali pa pri podružnici Sl. Straže v Mariboru.

Loterijske številke: Dne 26. oktobra 1912.

Gradec	38	62	76	68	21
Dunaj	90	57	48	30	56

Deček,

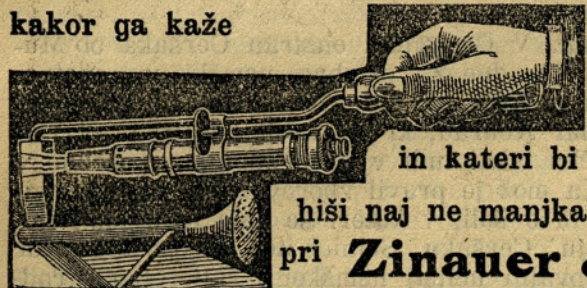
15 let star, z dobrimi spričevali želi vstopiti kot mizarški učence h kakemu slovenskemu mizarškemu mestru. — Več upravištvo „Straže“.

Službo organista

se odda pri Sv. Križu nad Mariborom. — Nastopi se lahko takoj. 213

Aparat za lotanje

kakor ga kaže

po-
stoj-
eča
slika

in kateri bi v nobeni
hiši naj ne manjkalo, se dobi
pri **Zinauer & Co.**

281 **Sv. Jakob v Slov. gor.**

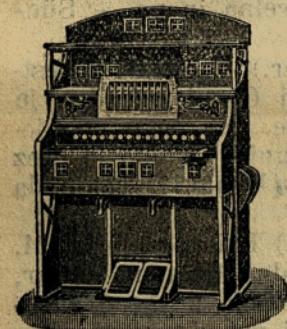
Cena s svincem in navodilom samo 5 K. Po-
šilja se po povzetju.

Jako priprosto! Zelo praktično! Nobena igrača!

Vsi, ki ste skrbni možje in očetje!

Ali hočete vsaj 10 vinarjev na teden žrtvovati
za svojo oziroma za prihodnost svojih otrok?

Potem pišite „Slov. Straža“ v Ljubljani po knjižico g.
župnika Haaserja o ljudskem zavarovanju, ki se vsa-
komur dopošlje popolnoma zastonj.

Josip Brandl,
izdelovatelj orgel
v Mariboru o. Dr.

izdeluje cerkvene orgle v vsaki
velikosti zelo solidno delo. —
Prevzame uglasbo, popravilo

in prestavbo starih orgel. — Izdeluje harmonije naj-
boljše kakovosti evropskega in ameriškega sistema

za cerkve, šole in zasebno rabo po nizki ceni.
Transponirharmonista z 28 akordi.
Proračuni in katalogi brezplačno in poštne prosto.

„Slov. Straža“ v Ljubljani

želi imeti v vsaki občini po vsem Sloven-
skem zanesljivega človeka, ki bi sodeloval
pri „Ljudskem zavarovanju“. Zagotovljen je
dober in trajen zaslužek. — Ponudbe pod
„Ljudsko zavarovanje“ na Slov. Stražo v
Ljubljani. 171

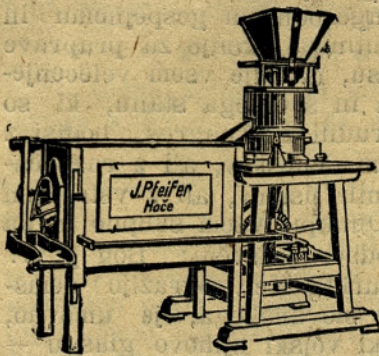
Hotel Trabesinger
v Celovcu**Velikovška cesta****št. 5**

Veliko dvorišče za vozove in tri hlevi za konje. — V tem hotelu najdete
vsak dan prijetno slovensko družbo. Velike dvorane za shode in veselice.

Na kolodvoru pričakuje gostov domači omnibus.

Lojzka in Pepca Leon.

se priporoča potnikom, ki prinočujejo
v Celovcu. — Tukaj najdejo lepe in
snažne sobe; izborna kuhinja, zajam-
čeno pristna in dobra vina.
Za zabavo služi kegljišče. — Po leti
sediš na senčnatem vrtu.

Novost. Ročni mlin! Novost.

Zraven slike od mene iznajdene
mline stavim v šestih različnih
velikostih za roko, gepelj, vodno
ali motorno moč. — Prva in
druga velikost je najbolj pri-
poročljiva za manjše kmetije,
srednja za veleposestvo in večja
za obrt. Pripomni se pa, da
manjši mlini ravno tako dobro
meljejo kakor veliki, ker ima
vsak mlin štiri pajtlje, in sicer
en svilnat za fino pšenično moko
dva za različne krušne moke
in eden za gris. Kamenje si vsak
kmet lahko sam z klepalom iz-
oistri, kakor pri vsakem na-
vadnem vodnem mlinu. — V začetku si seveda ne zna vsak dobre moke
napraviti, kdor ni v mlinarski obrti izučen, se mora polagoma priva-
diti. Cene so pri sedajnih dragih razmerah tako nizko nastavljeni, da
je mogoče vsakemu, tudi najmanjšemu kmetu si tak mlin naročiti. V
sedanjem razburjenem času, ki kmeta stiska od vseh strani in mu je
ustreženo, če si zamore sam pomagati, je priporočljivo, da bi kmečke
posojilnice, kmečke in strojne zadruge nakupile primerne mline v več-
jem številu po nižji ceni in jih razdelile med kmete proti polajšanemu
vplačevanju.

Spričevalo:

Rakovnik, 13. febr. 1912.

Cenjeni gospod!

Naznanim Vam, da sem iskal po
vseh tovarnah mlin, pa tacega ni-
sem mogel dobiti kakor je Vaš.
Človek ga more z roko vrteti pa
naredi boljšo moko kakor vodni
mlin. Kako ne bi bili zadovoljni,
ker ga vsak šolarški otrok lahko
goni. V dveh urah zmleje mernik žita. Jaz sem prav zadovoljen s tem
mlinom, kakor tudi vsi drugi, katerim ste ga poslali. Dragi gospod,
jaz ga vsakemu kmetu priporočam. Srčni pozdravi Štefan Colarič, Ra-
kovnik št. 5, z. p. St. Jernej na Dolenjskem (Kranjsko). 444

Ceniki se razpošiljajo brezplačno in poštne prosto.

Jos. Pfeifer,

tovarna za poljedelske in
kmetijske stroje in livarna za
železo in medenino v Hočah
(Kötsch) pri Mariboru na
Štajerskem.

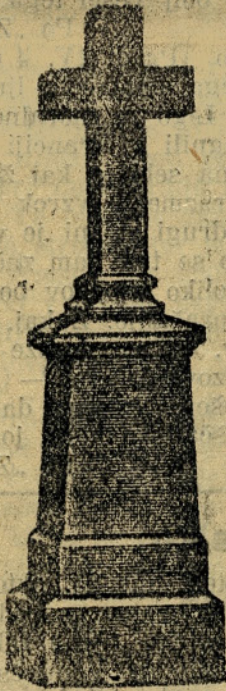
A. Vihar & N. Novak

Koroška ceste 53 Maribor Hengasse 2 in 4

se priporočata v izdelovanje vseh v to stroko spada-
jočih mizarških del, kakor: za stavbe hiš, pohištvo
za stanovanja, šole, cerkve, prodajalne in pisarne;
izdelujeta portale in prevzameta vsakovrstna popra-
vila. — Strogo solidna, najcenejša in hitra postrežba.

Fr. Kampuš: Zg. Poljskava
pri Pragarskem

vsem kmetom naznani in se jim priporoča, da bi prišli k njemu stroje ku-
povat, ker zdaj jih ima okoli 2. do 300 doma, vsake vrste, ima zdaj
najnovejšo ročno mlatilnico, tudi gepelne-mlatilnice, slamoreznice, repo-
reznice, pluge, brane, okopalnike in osipalnice, mline za sadje in grozje
mlet, stiskalnice ali preše, najnovejšo sesalke ali pumpe za studence
in gnojnice, s katero se lahko napumpa v eni minuti eden polovnjak
vođe ali gnojnice, vsake vrste male in tudi velike tehtnice, tudi vsake
vrste mostne tehtnice, katere pustim sam postaviti na svoj odgovor,
stroje za seno kositi, obračati in grabiti, najnovejšo sejalne stroje, pri
katerih se prihrani ena tretjina zrnja; ima tudi vsakovrstno železje za
mline in žage, tudi motrje na bencin, sesalni plin, surovo olje, sopar
ali „dampf“, največje mlatilnice, zraven ima vse kar kdo rabi, stroje za
šivat „Central Bobin“ po najnižji ceni, vsakovrstne stroje za kovače,
lončarje, oprekarje, tudi opreme za pekarije, kotle za kuho, brzoparilnike
prave „Alfa Separator“, po najnovejšem izdelane, pri katerih se pri-
hrani zelo veliko časa in drv. Najnovejšo mline za zrnje mlet, da si
lahko vsak kmet doma vsakovrstno zrnje melje in doma vsakovrstno
moko napravi, goni se lahko na roko, gepelj, tudi na vodno in parno
moč, domači izdelek, dam tudi vsakemu kmetu na poskušnjo; kolesa
ali bicikelne, pisalne stroje vsake vrste. Zmerne nizke cene, ugodni
plačilni pogoji, tudi na več let. Kdor k njemu na dom pride, ali ako
mu piše, da se on sam pri kmetu oglasi, dobi vsak kmet vse stroje
10 odstotkov ceneje, kakor drugače, vsakemu pride na svoje stroške na
dom, da se dogovorita, ne na kmetove stroške. Vse varstvene priprave
za mlatilnice se pri njem dobijo, katere mora vsak kmet imeti, kdor
ima mlatilnico. 429

Prva južno-štajerska kamnoseška
družba v Celju.

Žaga, brusil in struže s strojnim obratom. :: Zavod za graviranje
črk. :: Izvzuje nagrobne spomenike in vsa monumentalna in stav-
bena dela iz tu- in inozemskega materiala. ::
Plošče za pohištvo iz raznobarnega marmorja. :: Velika zaloga
izgotovljenih nagrobnih spomenikov. :: Najnižje cene. :: Rulantni
plačilni pogoji. :: Naročila se izvršujejo točno. ::
Centri in stroškovni proračuni brezplačno.

Ozvezje: Kamnoseška družba :: Celje.

Nikdar se ne bode te kesali -

ampak zadovoljni bode te in vedno hvalili slovensko trgovino, ker
si lahko veliko denarja prihraniš če bode te vedno kupovali vse
Vaše potrebščine v trgovini

J. N. Šoštarč, Maribor Gosposka ul. 5.

Veliko izbiri najboljšega in najmodernejšega blaga za moške in
ženske obleke, platna, sukna, druka, satins, cefira. — Bogata zaloga
gotovih oblek, srajce, kravate, ovratniki, naramnice, nogovice, de-
žniki itd. — Za telovadna društva vse potrebščine in kroji v zalogi.
Cene veliko nižje kakor drugod. Postrežba strogo solidna

ROBERT DIEHL**žganiarna**
v Celju

priporoča svojo doma žgano
slivovko, trpinovec, vinsko
žganje, brinjevec kakor tudi

štajerski
konjak